

Beeld/spraak

Frank BAHNMÜLLER / Jozefien VAN HUFFEL

BORNEM | Precies een maand geleden leek Jezus wel geboren te zijn in de lente. Er zaten knoppen aan de bomen en de vogels floten, alsof ze zich bij de verkondigende engelen aansloten. Pas toen de kerststallen overal alweer op zolder stonden, diende de koude die we met Kerstmis associëren zich aan. Net op tijd voor een laatste gezellig en warm samenzijn op een kerstboomverbranding, zoals bij de scouts van Bornem. Een fris lentegevoel en een solidaire warmte: zou het niet ideaal zijn als we die elke dag opnieuw zouden mogen ervaren?

Shakespeare was zwak in scheikunde

Thee & Televisie

Marcel VAN NIEUWENBORGH

De man had Shakespeare gelezen en vond hem zwak in scheikunde. Dat zegt de Britse auteur H.G. Wells, vooral bekend van *Oorlog tussen werelden* (1898), over een van zijn romanpersonages. Tot een gelijkaardige conclusie kwam onlangs in *De Standaard* Joël De Ceulaer. Volgens hem schiet je met literatuur weinig op. Met Shakespeare kom je in de samenleving niet vooruit. Zeker als je hem vergelijkt met Darwin. Die botsing tussen de wereld van de exacte wetenschappen en de meer literair gerichte vorming is niet nieuw. Indien collega De Ceulaer de schitterende documentatiedienst van zijn nieuwe redactie zou raadplegen zou hij al vlug ontdekken dat er in de voorbije jaren over dit onderwerp talloze artikels zijn verschenen in het kwaliteitsdrukkerwerk.

Voor in de jaren zeventig en tachtig van vorige eeuw heerste in intellectuele kringen de primauteit van het economische. Het was de tijd toen de studenten Sanskriet of antropologie verplicht werden er ook een cursus economie bij te volgen. Wat hen later zou in staat stellen om efficiënter de rekken van de Colruyt te vullen, werd spottend gezegd. In die dagen kon je op het voetbalveld supporters op de tribune, bij wijze van opperste verwijt, „Germanist!“

horen schreeuwen, als een speler naast het doel trapt. Eind de jaren 1960 was de twijfel aan het nut van literatuur nog veel sterker. Toen werden de fraaie letteren op de helling gezet omdat ze weinig zoden aan de dijk brachten als het erop aankwam radicale maatschappelijke hervormingen te bewerkstelligen. Er werd aangehaald dat een Amerikaanse patron ooit zijn werknemers een substantiële opslag gaf na de lectuur van Dickens' kerstverhalen, maar dat stond nog ver af van het medebeslissingsrecht dat in de mei'68 werd geëist. De vraag bleef: schrijven of schieten? De Amerikaanse firma Remington was de enige die er ooit een afdoend antwoord op had geboden door zowel schrijfmachines als geweren op de markt te brengen.

Het Darwinjaar 2009 heeft de natuuronderzoeker weer ontdekt en er is een nieuw soort darwinisme ontstaan: het 'pop-darwinisme'. De mens wordt bekeken als een dier dat ziek werd toen het vermocht te communiceren door middel van taal. Darwin zou in ons heimwee hebben gewekt naar een natuurlijke staat waarin we konden evolueren zonder voorgeschiedenis of zonder rekening af te leggen voor onze daden. Dat stiekeme verlangen zou ook de reden zijn waarom zoveel zenders natuurfilms brengen.

Nu heeft De Ceulaer wel een punt als hij beweert dat een boekenprogramma niet het meest dringende is waar de openbare zender in Vlaanderen behoefte aan heeft. Niet omdat de literatuur ons in deze crisistijd niet verder zou helpen, maar omdat alles wat de jongste jaren een boekenprogramma heette, weinig voorstelde.

Waar op de Duitse openbare zender een criticus boeken die hij ondermaats vindt in de papiermolen dropt, zijn echt kritische besprekingen hier een zeldzaamheid. De redacteurs zitten gewoon te wachten tot het huiswerk van een paar Vlaamse schrijvers af is om de auteurs dan in interviews omstandig te laten uitleggen, waarom hun boek zo'n onvergankelijk meesterwerk is.

Op het Vlaamse scherm zie je wel chefs die in de meest onverbloemde taal kritiek uitbrengen op wat hen wordt voorgeschoteld en in zangconcoors worden door een jury kandidaten afgemaakt, maar een kritisch verhaal over een boek op het scherm, vergeet het.

Neen, ik denk dat de openbare omroep een voorbeeld mag nemen aan het Duitse *Wissen vor 8* waarin op prime-time een kwartiertje wetenschappelijke vragen worden behandeld, gaande van waarom de sterren fonkelen tot waarom vrouwen vaker koude voeten hebben. En vooral veel scheikunde waar Shakespeare zo zwak in is. 9